

TEATROLOGIA
NA ROZDROŻACH

WYDAWNICTWO
UNIwersytetu Śląskiego
KATOWICE 2017

TEATROLOGIA
NA ROZDROŻACH

Prace Naukowe

Uniwersytetu Śląskiego
w Katowicach
nr 3554

TEATROLOGIA NA ROZDROŻACH

pod redakcją
Adriany Świątek i Piotra Tenczyka

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego • Katowice 2017

Redaktor serii: Studia o Kulturze
Dobrosława Wężowicz-Ziółkowska

Recenzent
Dariusz Kosiński

Spis treści

- *** (EWA WĄCHOCKA) 7
- Prolog (ADRIANA ŚWIĄTEK, PIOTR TENCZYK) 11
- MARZENNA WIŚNIEWSKA
Widz w teatralnym laboratorium. Performatywne praktyki partycypacyjne
w teatrach a badania nad publicznością 19
- BARTŁOMIEJ JUSZCZAK
Twórca skrojony na miarę... publiczności czy artystyczności? 33
- KAMA PAWLICKA
Co ma wspólnego artysta z ekonomiką kultury? 43
- MILAN LESIAK, PIOTR RUDZKI
Sztuki widowiskowe, czyli Teatrologia po wrocławsku (z dodatkami) 52
- BEATA POPCZYK-SZCZĘSNA
Czytanie dramatu 68
- JACEK MIKOŁAJCZYK
Teatr terroru. Rekonesans 83
- ADRIANA ŚWIĄTEK
Huculski obrzęd weselny jako widowisko kultury ludowej. Między teatrologią
a antropologią (kilka uwag poczynionych na marginesie szerszych rozważań) 93
- ANNA DUDA
„Ale skąd takie emocje?”. Taniec – teatr – przegląd stylów 112
- EWA DĄBEK-DERDA
Gra z zanikaniem, czyli kłopoty ze scenografią 121

WŁODZIMIERZ SZTURC

Miejsce teatrologii w szkole artystów teatru. Impresje nauczyciela 140

KRZYSZTOF POPIOŁEK

Wierność artysty wobec marzenia w procesie twórczym a rzeczywistość prawna i ograniczenia autonomii twórcy 147

PIOTR TENCZYK

Zbudować dom. O samoedukacji aktora Trzeciego Teatru 159

Epilog 169

Podziękowania 189

Opowieść z Grzybowszczyzny. „Byli też i tacy, którym to było mało”
(ANNA DUDA) 191

Noty o autorach 201

Rozdroże to zarówno skrzyżowanie dróg, jak i rozwidlenie. Miejsce, w którym drogi się zbiegają, łączą w jakimś punkcie, a zarazem rozstaje czy rozjazd, z którego rozchodzą się w różne strony. Oznacza osiągnięcie pewnego etapu wędrówki, przystanek na trasie do celu, ku któremu zmierzamy, ale chyba częściej – konieczność wyboru kierunku dalszej marszruty (marszruty – bo jednak w swoim podstawowym odniesieniu rozdroże jest przecięciem raczej dróg bądź ścieżek aniżeli ulic). Ten drugi odcień znaczeniowy bardziej zresztą odcisnął się w języku polskim i utrwalił w wyrażeniach metaforycznych. Być na rozdrożu to w praktycznym rozumieniu znaleźć się w sytuacji trudnej do rozwiązania, z zasady wymagającej jakiegoś wyboru, zmuszającej do podjęcia decyzji. Wobec takich sytuacji staje człowiek, ale mogą one znamionować też formy i wytwory ludzkiego działania, odnosić się do instytucji, wylaniać się w różnych przejawach społecznych praktyk.

Akcentowane w tytule książki rozdroża teatrologii raczej nie mają jednak kierować uwagi na trudności rozwiązania ani wybór – jeden z możliwych. Ważna wydaje się użyta tu liczba mnoga: rozdroża, sugerująca niejako zwielokrotnienie kryjących się w tym określeniu rozbieżnych szlaków czy perspektyw, a także otwarcie na nowe, a więc przede wszystkim wielość możliwości konceptualizacji przedmiotu badań, zróżnicowanie teoretycznych podstaw oraz wielość opcji metodologicznych. Teatrologia na rozdrożach byłaby dyscypliną, która nie przypomina szerokiego traktu, lecz jest drogą rozwidlającą się i prowadzącą równocześnie w wielu kierunkach, przecinającą się jeszcze dodatkowo z nowymi ścieżkami; dyscypliną kształtowaną w ciągłym dynamicznym procesie poszukiwania własnej tożsamości.

Dzisiejsza sytuacja zdecydowanie różni się od tej z początku XX wieku, kiedy nauka o teatrze stawiała pierwsze kroki i kiedy najistotniejszą sprawą było pytanie

o własny, odrębny przedmiot badań. Przeciwnie nawet, troska o „czystość” i autonomię ustąpiła na rzecz legitymizowania związków i krzyżówek z innymi dyscyplinami – antropologią kultury i etnologią, kulturoznawstwem, filozofią i socjologią, nauką o komunikowaniu i medioznawstwem, by wymienić tylko te najbardziej dla teatrologii inspirujące w ostatnich kilkudziesięciu latach. Oczywiście, namysł nad przedmiotem badań nie znika z horyzontu, choć dziś nie przejawia się już w postaci kategorycznego pytania o specyfikę tego przedmiotu i (wyraźny) zakres. Nie ulega bowiem wątpliwości, że każdy element wielopostaciowej i wielopodmiotowej sztuki teatru (zdarzenia teatralnego) może być obiektem analizy (sama instytucja, inscenizacja i tekst dramatyczny, przestrzeń, scenografia i ruch, aktor i widz, publiczność). Jednocześnie – co jest tendencją bardziej charakterystyczną – pole badań stale się poszerza, ogarniając różne pogranicza, formy teatru i obszary praktyk artystycznych i kulturowych, w których można odnaleźć atrybuty szeroko (i też niejednakowo) rozumianej teatralności. Przekształca się przedmiot refleksji, gdyż zmienia się teatr i jego otoczenie społeczno-kulturowe, a także zmieniają się sposoby myślenia o nim. Okazuje się, że – zarówno dawniej, jak i obecnie – należy on do różnych rejonów doświadczeń i świadomości zbiorowej, przejawia się w wielu sferach ludzkich działań.

Równie istotne, jeśli nie ważniejsze, staje się poszukiwanie nowych strategii poznawczych, co wiąże się z konstruowaniem narzędzi opisu i interpretacji zjawisk, a zatem także teorii, które pozwalałyby uchwycić te różnolite elementy we wzajemnej korelacji, a zarazem umożliwiały całościowe rozumienie fenomenu teatru – jakim mechanizmom podlega, jakie nawiązuje relacje z otaczającą rzeczywistością i w jakich kontekstach go sytuować – czyli badanie związków z życiem społecznym.

Na przeobrażenia zachodzące współcześnie w polskiej teatrologii decydujący wpływ miało, jak dobrze wiadomo, zachwianie paradygmatu historyczno-teatralnego. Wywołało ono kryzys dyscypliny, ale – jeśli spojrzeć nieco inaczej – właśnie erozja tego paradygmatu zapoczątkowała proces redefinicji i rekonfigurowania nauki o teatrze. Proces, który pozostaje również w ścisłym związku z tym, że na skutek kolejnych tzw. zwrotów kulturowych – performatywnego, przestrzennego, ikonicznego – krajobraz humanistyki uległ radykalnej przebudowie. W rezultacie musiała wzrastać potrzeba szukania nowych ścieżek, innych perspektyw poznawczych, a więc także – przerzucania mostów między teatrologią i innymi naukami o kulturze.

Tradycyjny model badań, zbudowany na rekonstrukcji przedstawień, opisie instytucji i życia teatralnego, odsunęła w cień antropologia teatru (choć przecież nie wyparła ani nie unieważniła historii teatru), jak również bliska jej, ale wyznaczająca

szerszy zasięg refleksji – antropologia widowisk. Teatrolologiczny pejzaż wkrótce radykalnie odmieniła przychodząca tuż po niej performatyka, która wszakże orientacji antropologicznej w niczym nie naruszyła ani też nie zajęła jej miejsca. Antropologia widowisk, w największym skrócie, pragnie widzieć teatr w bogatym, dynamicznym świecie zróżnicowanych strukturalnie i funkcjonalnie widowisk kulturowych oraz dramatów społecznych, więc podobnie jak te pokrewne rodzaje (rytuały, obrzędy, ceremonie, gry) rozpatruje go w kategoriach przedstawień, służących społeczeństwu jako narzędzia samopoznania. Zwrot performatywny natomiast nie tylko zastąpił tekst działaniem, umożliwiając opisywanie ludzkiej aktywności w bardzo wielu różnych dziedzinach związanych z realizacją wyuczonych wzorców, generalnie – w życiu społecznym. Spowodował również, w konsekwencji, że teatr jest obecnie lokowany w niezwykle rozległym obszarze zjawisk i innych wytworów kultury, artystycznej i nieartystycznej, co pozwala odsłaniać głębsze z nimi relacje i podobieństwo. Performatykę interesuje nieograniczony właściwie przekrój działań i zachowań, zwłaszcza te z nich, które są prezentowane w obecności innych ludzi i – co jasne – mają charakter nie tylko widowiskowy. W tej zatem perspektywie teatr poniekąd zatracą cechy doświadczenia przede wszystkim estetycznego (czy też zostają one przesunięte na drugi plan). Przedstawienie ustępuje miejsca wydarzeniu, które można każdorazowo traktować jako interaktywne spotkanie, i w takim porządku czy układzie chcą je widzieć performatycy.

Dla obrazu rodzimej teatrolologii nie bez znaczenia jest też zapewne dynamika zmian w najnowszym polskim teatrze. Metody badawcze nauki o teatrze, od początku jej istnienia, zawsze, w bardziej lub mniej widoczny sposób, podążały w ślad za tendencjami określającymi kształt i przestrzeń komunikacyjną sztuki teatralnej. Znakomitym dowodem może być na przykład nie tak dawny rozkwit antropologii teatru. Dziś tego rodzaju sojusz byłby zauważalny szczególnie w wypadku performatyki, wychodzącej niejako naprzeciw artystycznym praktykom spod znaku teatru postdramatycznego. Bodaj jeszcze wyraźniej powiązanie to widać między współczesną dramaturgią a badaniami nad dramatem. Bujny rozwój pisarstwa dramatycznego (czy dla teatru), obserwowany w ostatnich kilkunastu latach, niewątpliwie przyczynił się do ożywienia badań nad tą dziedziną twórczości, które pozostając przez długi czas „ziemią niczyją”, nienależącą ani do literaturoznawców, ani do teatrologów, odzyskują na nowo swą pozycję.

Rozdroża teatrolologii w swej (nie tylko) metaforycznej plastyczności projektują obraz wielokształtny, ruchliwy, zmienny. Ukazują możliwości dyscypliny, która poszerza swoje terytorium, adaptuje różnorodne strategie interpretacyjne, jest zestrojona

z rzeczywistością sztuki, otwarta na inspiracje w planie zarówno poznawczym, jak i metodologicznym. W tym sensie można powiedzieć, że jest skrzyżowaniem: łączy lub skupia kompetencje, metody i języki, co nadaje jej interdyscyplinarny charakter. I dlatego jest także (może być) węzłem dróg wychodzących, prowadzących ku innym domenom badawczym, z perspektywą zorientowaną wówczas na transdyscyplinarność. Wkracza na sąsiednie tereny, próbuje zagospodarować obrzeża i to, co znajduje się między nimi, oferując narzędzia, które mogą być użyteczne w rozumieniu „niemacierzystych” zjawisk i problemów.

Ewa Wąchocka

Noty o autorach

EWA WĄCHOCKA, dr hab. prof. UŚ, kulturoznawca, teatrolog; kierownik Zakładu Teatru i Dramatu na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Zajmuje się europejskim dramatem i teatrem XX wieku oraz teorią dramatu, zwłaszcza ewolucją form we współczesnej dramaturgii w perspektywie psychoanalitycznej i kulturowej. Opublikowała monografie: *Między sztuką a filozofią. O teorii krytyki artystycznej Stanisława Ignacego Witkiewicza* (1992), *Autor i dramat* (1999), *Współczesne metody badań teatralnych* (2003), *Milczenie w dwudziestowiecznym dramacie* (2005). Redaktorka lub współredaktorka książek: *Od symbolizmu do post-teatru* (1996), *Pohledy II – Punkty widzenia II* (Katowice–Olomouc 2004), *Teatr – media – kultura* (2006), *Przestrzenie we współczesnym teatrze i dramacie* (2009), współautorka podręcznika dla studentów kulturoznawstwa *Widowisko – teatr – dramat* (2014). W 2015 roku opublikowała wieloautorską monografię *Intymne – prywatne – publiczne*, a wraz z Dorotą Fox i Anetą Głowacką – tom zbiorowy *Teatr historii lokalnych w Europie Środkowej*.

MARZENNA WIŚNIEWSKA, dr, teatrolog, adiunkt w Zakładzie Dramatu i Teatru w Katedrze Kulturoznawstwa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. W latach 2001–2011 kierownik literacki Teatru „Baj Pomorski” w Toruniu. Współautorka i redaktorka jubileuszowej publikacji *60 lat Teatru „Baj Pomorski”. 1945–2005* (2005), współredaktorka książek: *Teatralne działania bez barier* (2014), *Teatr wśród mediów* (2015), *Współczesny teatr i film wobec wyzwań nowych mediów* (2015). Zainteresowania badawcze skupia obecnie na zagadnieniach: teatr lalek, multimedialne, intermedialne i cybernetyczne praktyki w teatrze, dramat i teatr dla dzieci i młodzieży, teatr stosowany, teoria i praktyka animacji kultury, pedagogika teatru. Współpracuje

z kwartalnikiem „Teatr Lalek”, należy do Polskiego Towarzystwa Badań Teatralnych. Animatorka projektów teatralnych i artystyczno-edukacyjnych realizowanych we współpracy z instytucjami kultury i organizacjami pozarządowymi.

BARTEŁOMIEJ JUSZCZAK, mgr, absolwent filologii polskiej na Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie (2014) oraz studiów podyplomowych z nauczania języka polskiego jako obcego (2015). Pracę magisterską na temat roli komizmu w najnowszej dramaturgii polskiej przygotował pod opieką dr hab. prof. UP Krystyny Latawiec. Stypendysta Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Rektora Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Założyciel i członek grupy teatralno-radiowej „stogram”, z którą w czasie studiów wyreżyserował i zaadaptował w formie teatru radiowego *Amazonię* Michała Walczaka (2012), *Dzień dobry* Przemysława Kazuska (2014) oraz w formie spektaklu teatralnego – *Matki* Piotra Rowickiego (2013). Na co dzień pasjonat teatru i tańca oraz widz wielu krakowskich festiwali.

KAMA PAWLICKA, mgr, asystentka na Wydziale Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, na kierunku kulturoznawstwo. Uczy marketingu i zarządzania w kulturze na specjalizacji zarządzanie w kulturze. Obszary badań naukowych to: marketing i zarządzanie w kulturze, przede wszystkim w teatrach w Polsce i na świecie, funkcjonowanie instytucji kultury i powiązania rynku kultury z ekonomiką.

MILAN LESIAK, dr, adiunkt w Zakładzie Teorii Kultury i Sztuk Widowiskowych na Uniwersytecie Wrocławskim. Autor książki *Polska nauka o teatrze w latach 1945–1975* (2008). Publikacja jest przeglądem wszystkich sprofilowanych teatrologicznie powojennych prac i dokonań badawczych dotyczących teatru i dramatu poszczególnych epok. Pokazuje rozwój dyscypliny i metodologiczne odmienności nauki o teatrze, rugowanej latami przez dziedzinę, od których (jak się ostatecznie okazało) pozornie tylko zależała. Obecnie pisze rozprawę o badaczkach i badaczach teatru polskiego. Przygotowywał hasła do elektronicznej *Encyklopedii teatru polskiego* (www.encyklopediateatru.pl). Współpracuje z Teatrem Polskim we Wrocławiu. Członek rady recenzenckiej tekstów naukowych publikowanych w „Notatniku Teatralnym”.

PIOTR RUDZKI, dr, teatrolog, adiunkt w Zakładzie Teorii Kultury i Sztuk Widowiskowych na Uniwersytecie Wrocławskim, od 2004 roku redaktor w kwartalniku „Notatnik Teatralny”. W okresie 1995–2000 wykładowca w Uniwersytecie

Delhijskim w New Delhi, współautor pierwszego podręcznika nauki języka polskiego dla Hindusów *Rozmówki hindi-polskie* (2003). Przez rok doradzał ambasadorowi Polski w Indiach, Krzysztofowi Mroziewiczowi, w sprawach nauki i kultury, plonem tej współpracy była prezentacja kultury polskiej na subkontynencie „Polish Autumn India 2000”. Od 2006 roku kierownik literacki Teatru Polskiego we Wrocławiu. Swoje zainteresowania Stanisławem Ignacym Witkiewiczem i teatrem współczesnym połączył w książce *Witkacy na scenach PRL-u* (2013). Jego artykuły ukazywały się m.in. w „Gońcu Teatralnym”, „Warsztatach Polonistycznych”, „Pracach Literackich”, „Studiach Filmoznawczych”, „Dolnym Śląsku”, „Odrze”, „Didaskaliach”, „Polityce”, „Slavic and East European Performance” (USA) i „The Telegraph” (Nepal).

BEATA POPCZYK-SZCZĘSNA, dr hab., adiunkt w Zakładzie Teatru i Dramatu na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Autorka książek: *Postać Judasza w dramacie polskim XX wieku. Potyczki z referencją* (2003), *Dramaturgia polska po 1989 roku* (2013), *Powtórzenia i powroty. O dramaturgii Janusza Głowackiego* (2015), a także kilkunastu artykułów na temat dramaturgii współczesnej, opublikowanych w czasopismach naukowych i monografiach zbiorowych. Współredaktorka książki *Dramat i doświadczenie* (2014). W latach 2003–2006 redagowała dział teatru w dwutygodniku kulturalnym „artPAPIER” (<http://artpapier.com/>). Publikowała również recenzje teatralne na łamach „Opcji” i „Gazety Uniwersyteckiej UŚ”. Zajmuje się dramatem i teatrem XX wieku w perspektywie antropologicznej i intertekstualnej, teorią i praktykami lektury tekstu dramatycznego oraz polską najnowszą dramaturgią sceniczną.

JACEK MIKOŁAJCZYK, dr, adiunkt w Zakładzie Teatru i Dramatu na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Stypendysta Fulbrighta. Gościnnie wykładowca na University of Washington w Seattle (2012–2013), a także na Wydziale Artes Liberales Uniwersytetu Warszawskiego. Absolwent kulturoznawstwa na Uniwersytecie Śląskim, gdzie również obronił pracę doktorską poświęconą historii musicalu w Polsce. Ukończył też reżyserię operową w PWST w Krakowie. Jego zainteresowania naukowe skupiają się z jednej strony na zagadnieniach związanych z historią musicalu, z drugiej – na związkach między teatrem a terroryzmem. Autor kilku książek, m.in. *Zabójczy flirt. Literatura i terroryzm* oraz *Musical nad Wisłą. Historia musicalu w Polsce w latach 1957–1989*. W latach 2002–2014 kierownik literacki Gliwickiego Teatru Muzycznego, gdzie w 2015 roku debiutował jako reżyser musicaliem *Rodzina Addamsów*.

ADRIANA ŚWIĄTEK, mgr, doktorantka w Zakładzie Teatru i Dramatu na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, gdzie od 2011 roku realizuje projekt badawczy SLAVDOM! EXPEDITION, z obszaru antropologii widowisk, skoncentrowany wokół zagadnienia: obrzęd weselny jako widowisko kulturowe w huculskiej kulturze ludowej. Wykładowca na Wydziale Teatru Tańca w Bytomiu PWST im. Ludwika Solskiego w Krakowie. Autorka licznych reportaży fotograficznych (m.in. *W drodze do raj, Pielgrzymi, Huculski kraj*). Cykl fotografii *Pielgrzymi* znalazł się wśród wyróżnionych w Special Section „Stories&Portfolios” Urban 2015 Street Photo Contest. Reżyserka filmów krótkometrażowych (m.in. *Rites de passage*, prezentowany na festiwalach w Polsce i Europie) oraz filmów dokumentalnych. Publikuje w Kwartalniku Kulturalnym „Opcje”, Miesięczniku Społeczno-Kulturalnym „Śląsk”, czasopiśmie redagowanym przez pracowników, współpracowników i doktorantów związanych z Zakładem Teorii i Historii Kultury Uniwersytetu Śląskiego „Laboratorium Kultury”.

ANNA DUDA, mgr, doktorantka w Zakładzie Teatru i Dramatu na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, teatrolog. Interesują ją współczesne formy tańca i ruchu. Koordynuje i współorganizuje projekty edukacyjne i artystyczne w obszarze teatru i tańca oraz animacji społeczno-kulturalnej. Związana ze Stowarzyszeniem „Górnośląski Klaster Kreatywny”. Współpracuje z artystami i organizacjami zajmującymi się praktycznym treningiem ruchowym (m.in. Anna Piotrowska i Fundacja „Eferte”, Studio Dwóch Ścieżek we Wrocławiu, Stowarzyszenie Inicjatyw Twórczych „Momentum” we Wrocławiu) oraz animacją teatralną (m.in. Fundacja „Performat”, Inkubator Teatralny).

EWA DĄBEK-DERDA, dr, kulturoznawca, teatrolog, adiunkt w Zakładzie Teatru i Dramatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, autorka prac o dramacie i teatrze współczesnym. Opublikowała książkę poświęconą dramaturgii Tadeusza Słobodzianka *Tadeusza Słobodzianka nie-boskie historie. Dramaturgia w kręgu mitu*. Zajmuje się badaniem plastyki teatralnej, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki kostiumu i przestrzeni. Autorka tekstów o scenografii polskiej, redaktorka i współautorka tomu *Zabawa w teatr*, poświęconego twórczości wybitnego scenografa Jerzego Juka Kowarskiego. Kuratorka wystawy *Płeć w projekcie*, przygotowanej w Centrum Scenografii Polskiej Muzeum Śląskiego. Prowadzi wykłady poświęcone problematyce *gender* w polskim teatrze. Interesuje się także szeroko rozumianą edukacją teatralną. W Teatrze Rozrywki w Chorzowie realizuje autorski program

edukacyjny „Szkoła Teatru”, w ramach którego przygotowała sześć interaktywnych, multimedialnych spektakli wprowadzających młodzież szkół ponadpodstawowych w tajniki sztuki teatralnej.

WŁODZIMIERZ SZTURC, prof. zw. dr hab., profesor w Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej w Krakowie i na Uniwersytecie Jagiellońskim (Katedra Teatru i Dramatu). Wykładał wiele lat w Instytucie Języków i Cywilizacji Orientalnych (INALCO) w Paryżu oraz Université François Rabelais (Tours-Orleans). Był krytykiem teatralnym w piśmie „Teatr”. Autor dramatów (m.in. *Magnifikat*, *Sammia*, *Kuszenie świętego Antoniego*), drukowanych w „Dialogu” i wystawianych w teatrze. Obecnie pracuje nad ich edycją książkową. Zajmuje się literaturą dramatyczną, przede wszystkim XIX wieku, a także związkami kultur starożytnych i współczesności. Autor dwunastu książek poświęconych takim zagadnieniom, jak ironia, jej poetyka i konteksty, teoria dramatu (głównie romantycznego), historia idei. Od wielu lat prowadzi badania nad mitami, rytuałami i obrzędami z udziałem masek w odległych kulturach świata. Temu poświęcił ostatnio wydaną książkę *Rytualne źródła teatru. Obrzęd, maska, święto*.

KRZYSZTOF POPIOŁEK, mgr, urodzony w 1990 roku. Ukończył klasę fortepianu w Państwowej Szkole Muzycznej I stopnia w Świnoujściu. Absolwent reżyserii Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej im. Ludwika Solskiego w Krakowie oraz prawa na Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Jako asystent pracował z reżyserami: Krystianem Lupą, Michałem Zadarą, Barbarą Wysocką oraz Brianem Michaelsem. W 2011 roku odbył praktykę w teatrach brytyjskich (Bournemouth, Londyn) oraz wziął udział w organizacji City of London Festival, asystując dyrygentce Kelly Lovelady i australijskiej orkiestrze symfonicznej. Otrzymał stypendium Dyrektora Narodowego Starego Teatru im. Heleny Modrzejewskiej oraz Rektora PWST w Krakowie. Współpracował z wieloma Teatrami: Teatrem Polskim we Wrocławiu, Teatrem im. Juliusza Słowackiego w Krakowie (Małopolski Ogród Sztuki), Teatrem im. Stefana Jaracza w Olsztynie, Gdańskim Teatrem Szekspirowskim, Teatrem Żydowskim w Warszawie, Teatrem Dramatycznym im. Jerzego Szaniawskiego w Wałbrzychu oraz z łotewskim Daugavpils Teātris.

PIOTR TENCZYK, mgr, rocznik 1985. Absolwent teatrologii na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Współzałożyciel Stowarzyszenia Teatralnego „Dom z Jaśkowic”. Współtwórca Otwartego Forum w Jaśkowicach. Aktor, reżyser i literat. Autor książek poetyckich: *Wiersze o ludziach* (2013), *Poemat o czasie przeżytym* (2015), *Odyseja* (2016).

Publikował w takich pismach, jak „Śląsk”, „Zalew Kultury”, „Po-mysł”, „Kurier Szczeciński”. Od lat związany z poezją, między innymi jako współtwórca zabrzańskie grupy poetyckiej Kubek bez Klamek oraz wieloletniego projektu kulturalnego – Tajemniczej Grupy Bez Nazwy, działającej na terenie Zabrze i organizującej w tym mieście wiele wydarzeń teatralnych, kabaretowych i muzycznych. Współpracował z Cieszyńskim Studiem Teatralnym. Działa w Orzeszu. Wielbiciel Stachury, Becketta, Tuwima i Hartwig. Zapalony żeglarz i beskidzki turysta. Mąż i ojciec.

Redakcja: Anna U. Piłśniak

Projekt okładki i stron tytułowych: Marek J. Piwko {mjp}

Redakcja techniczna: Anna U. Piłśniak

Korekta: Lidia Szumigala

Na okładce: logo I Forum Twórczego i Naukowego w Jaśkowicach,
proj. Aga Lesz

Copyright © 2017 by Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

Konferencja „Teatrologia na rozdrożach” powstała we współpracy
ze Stowarzyszeniem Teatralnym „Dom z Jaśkowic”: www.domzjaskowic.pl

stowarzyszenie teatralne
Dom z Jaśkowic

ISSN 0208-6336

ISBN 978-83-8012-858-3
(wersja drukowana)

ISBN 978-83-8012-859-0
(wersja elektroniczna)

Wydawca: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
e-mail: wydawus@us.edu.pl
www.wydawnictwo.us.edu.pl

Wydanie 1. Ark. druk. 25,8. Ark. wyd. 14,0.
Papier Munken Print White 100 g, vol. 1,5.
Cena 32 zł (+VAT), CD gratis.
Druk i oprawa: „TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp. k.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław.

TEATROLOGIA NA ROZDROŻACH

Jeśli ten obraz teatrologii, który kreuje tom, wciąż lokuje się „na rozdrożach”, to raczej takich, które badaczki i badacze w większości już przeszli, wybierając własne drogi. Widzimy ich teraz, jak ruszają w nowe podróże, tylko niekiedy oglądając się za siebie, kuszeni (a niekiedy wręcz porywani) nowymi pejzażami, jakie się przed nimi otwierają. Tak metaforycznie widziany tom *Teatrologia na rozdrożach* rysuje się jako rodzaj praktycznego manifestu nowej fazy w dziejach polskiej nauki o teatrze. Faza ta nastąpiła po rozejściu się grupy (może nawet pokolenia?) badaczek i badaczy, którzy przestali się już spierać o istotę teatru i granice teatrologii, a dostrzegając fascynujące ich obszary, dotychczas w ogóle lub niedostatecznie badane, przekonująco zachęcają innych, by poszli za nimi, nie troszcząc się o metodologiczną czystość ani dyscyplinarną nomenklaturę. W mojej perspektywie jest to ruch i obraz bardzo pozytywny, dlatego też witam książkę z radością, a wiele propozycji w niej zgłoszonych popieram z pełnym przekonaniem (choć, oczywiście, nie jestem w stanie praktycznie towarzyszyć wszystkim podróżnikom). [...] Należy sobie tylko życzyć, by zarysowane w tomie nowe obszary i nowe sposoby podejścia do obszarów już znanych nie pozostały na etapie „projektów” i „rekonesansów”. Gdyby Autorki i Autorzy zgromadzonych tu tekstów podążali dalej w wytyczonych przez siebie kierunkach, to o przyszłość teatrologii (czy może szerzej i precyzyjniej – badań teatralnych) moglibyśmy być zupełnie spokojni.

Z recenzji prof. dr. hab. Dariusza Kosińskiego

Zawiera CD

9

ISSN 0208-6336

Cena 32 zł (+ VAT)

Więcej o książce

